

FOTO: BODAKERT

Herbal Remedies

Dr. Juhász Béla, DE ÁOK

- Növények felhasználása a gyógyításban:
ókor népei (kínaik, India népei, babilóniaiak, föníciaiak, arabok, egyiptomiak, görögök, rómaiak) mind-mind számos gyógynövényt alkalmaztak
- A gyógyszerek többsége még a 19. században is növényi eredetű!
- A Föld lakosságának 80%-a gyógynövényekkel vagy gyógynövényekből előállított egyszerű készítményekkel gyógyítja vagy gyógyíttatja magát. (WHO)
- A gyógyászatban felhasznált növényi eredetű gyógyszerek 90%-a magasabb rendű növényekből származik. Ezen fajok száma szerény becslések szerint is 250.000-300.000
- Napjainkig ezek legfeljebb 10-15%-át vizsgálták meg kémiailag: számtalan lehetőség nyitva áll még az orvoslás előtt.
Belátható tehát, hogy a növényvilág milyen óriási jelentőségű az emberiség számára a gyógyászat szempontjából.

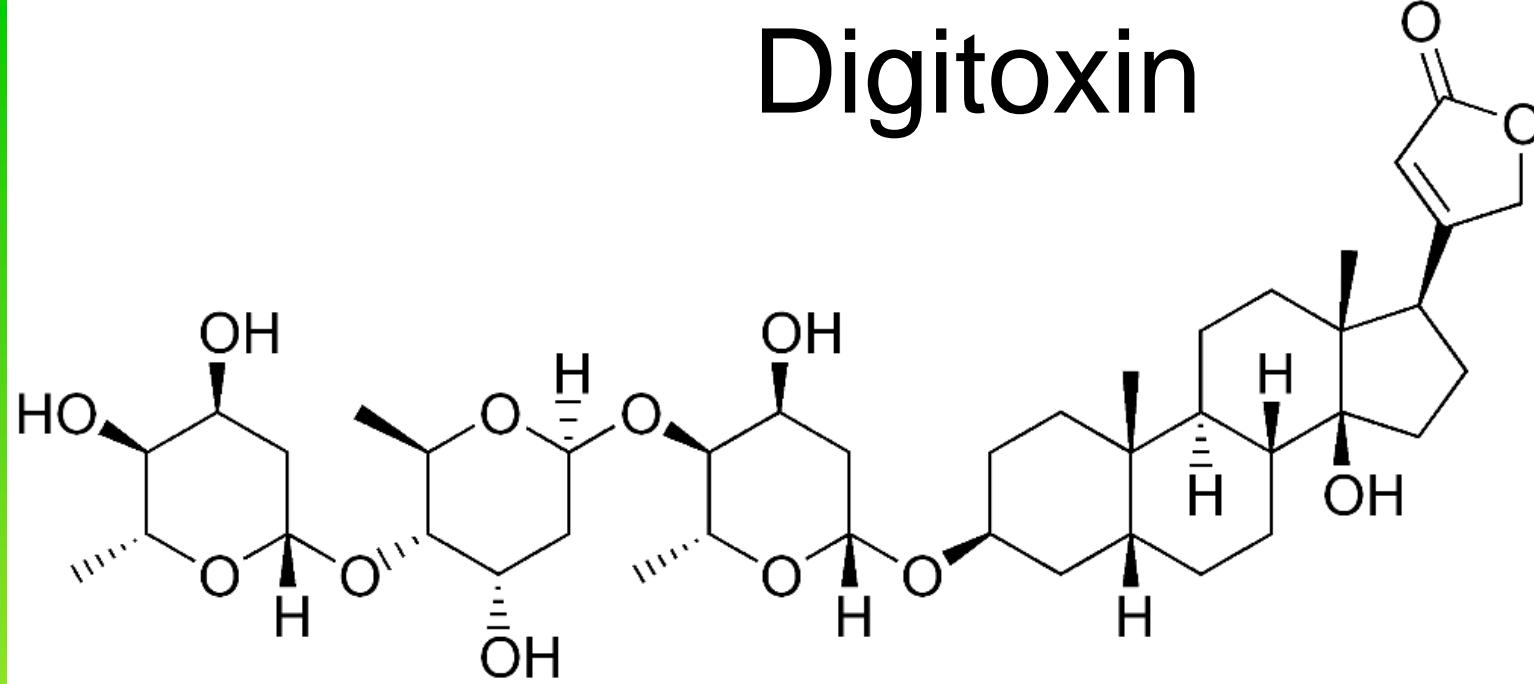

***Digitalis purpurea* (piros gyűszűvirág)**

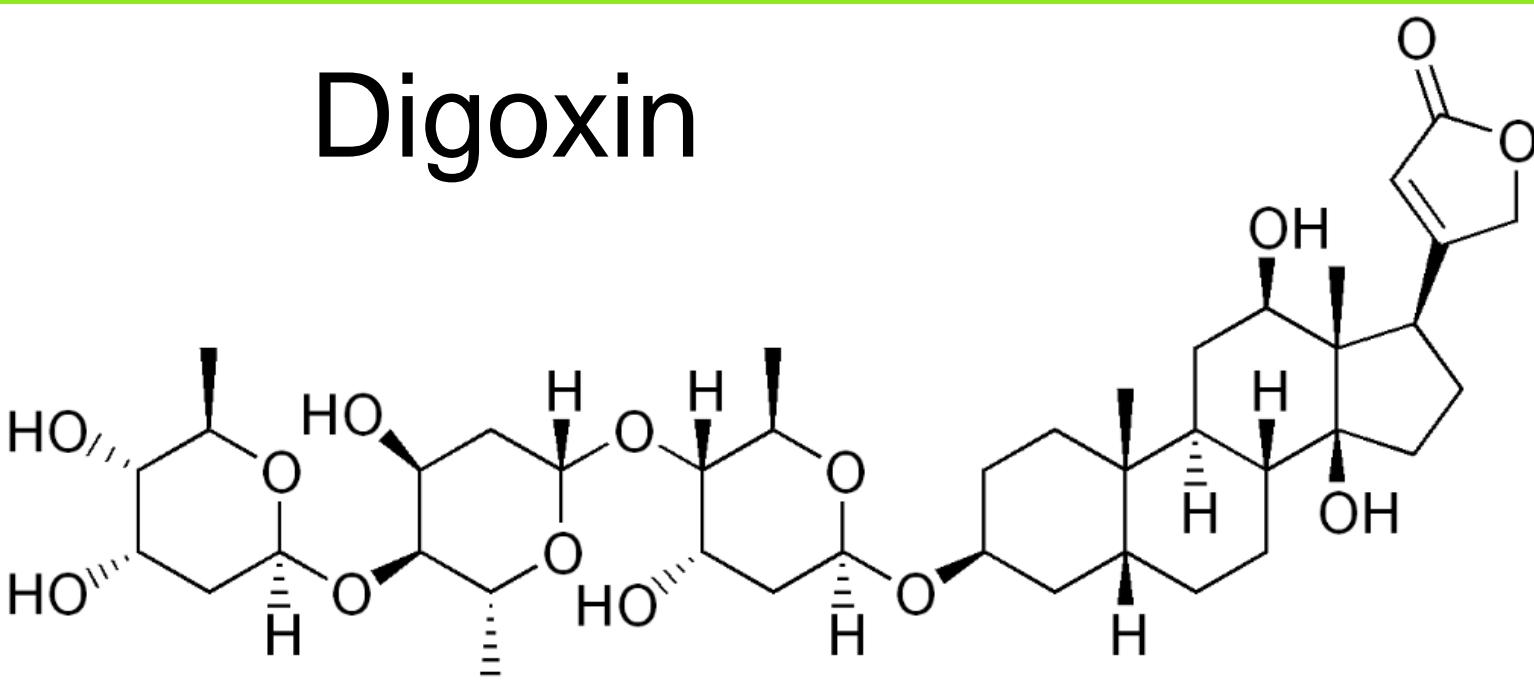

***Digitalis lanata* (gyapjas gyűszűvirág)**

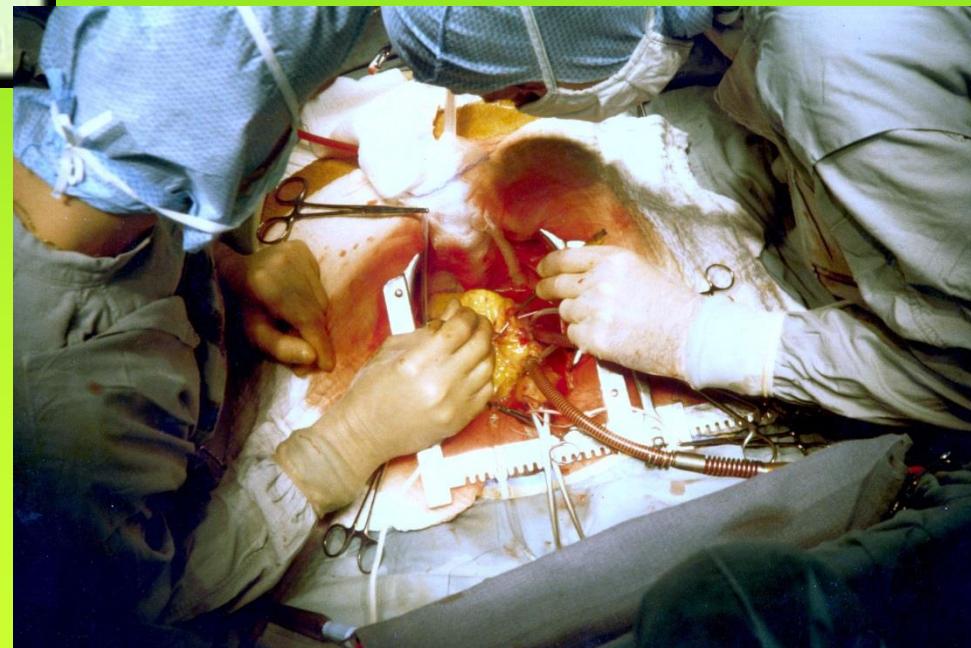
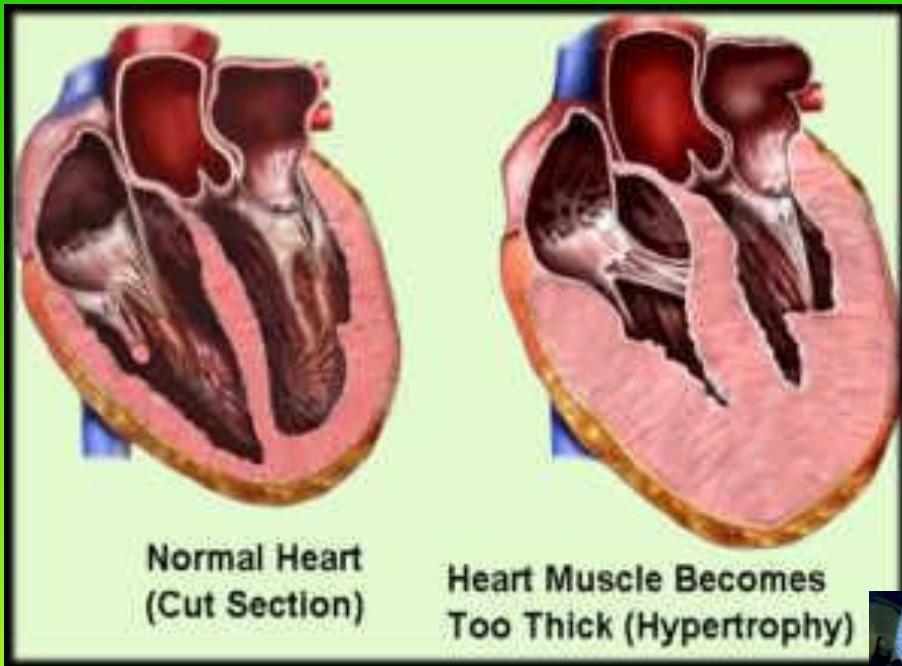
Digitoxin

Digoxin

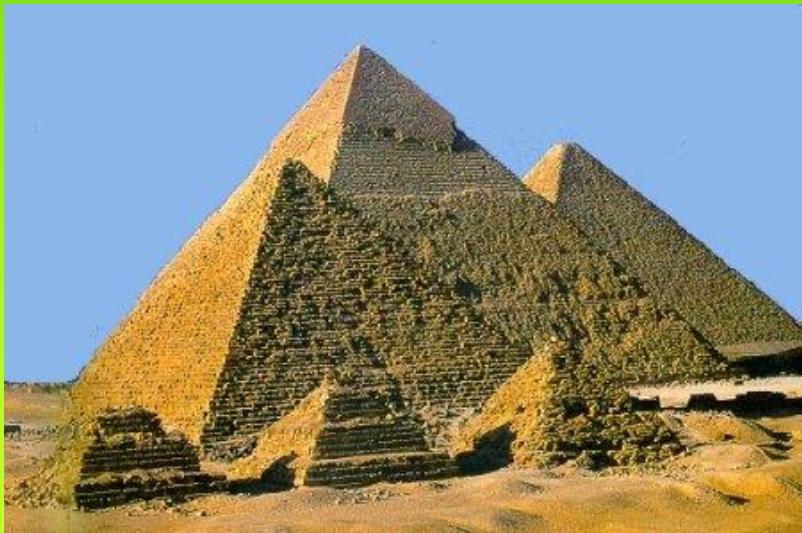

Bal kamra támogatása pozitív inotróp hatással

Egyiptomban már 3000 ével ezelőtt diuretikumként használtak olyan növényeket, amelyek szívglikozidokat tartalmaznak.

XVIII.sz. William Withering

- Na^+K^+ ATPáz gátlása
- Emelkedett intracelluláris Na^+ , gátlódik a Na^+ , Ca^{2+} csere, és emelkedik az intracell. Ca^{2+} szint.
- Feszültségfüggő Ca^{2+} csatornákra hatva, fokozzák a Ca^{2+} beáramlást a platófázis alatt.
- SR-ből Ca^{2+} felszabadulás növelése.

Nadragulya (*Atropa belladonna*)

Beléndek

(*Hyoscyamus niger*)

© Jordi Recasens Guinjuan

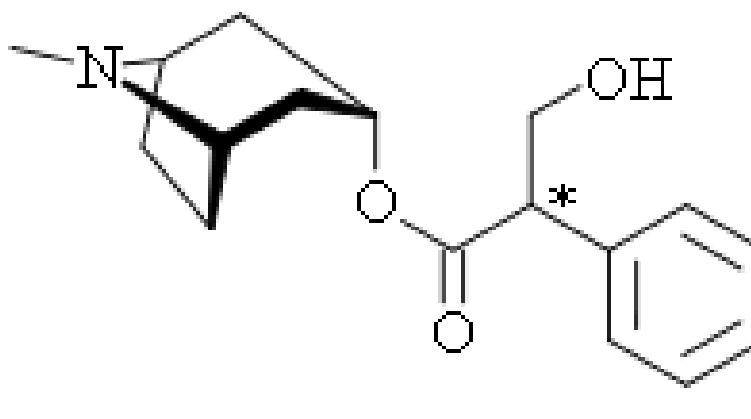

Csattanó maszlag

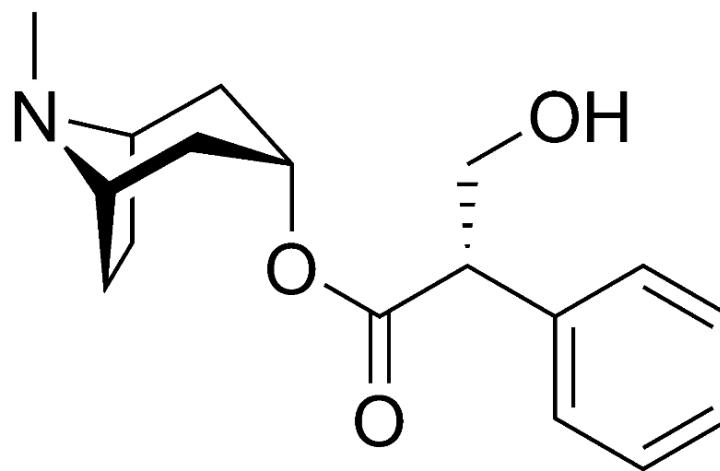
(*Datura stramonium*)

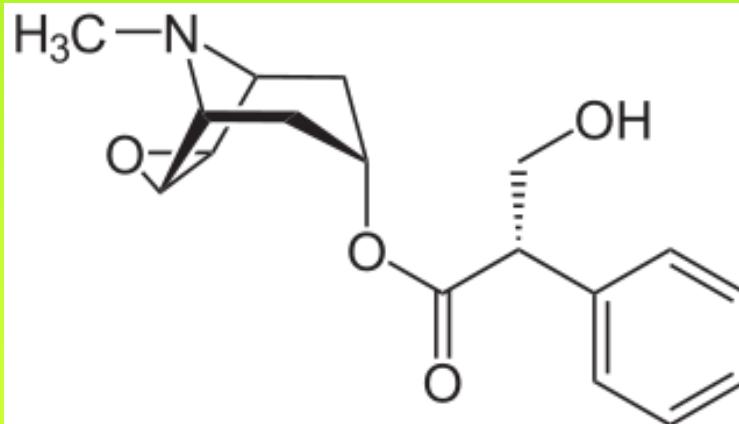
Atropin

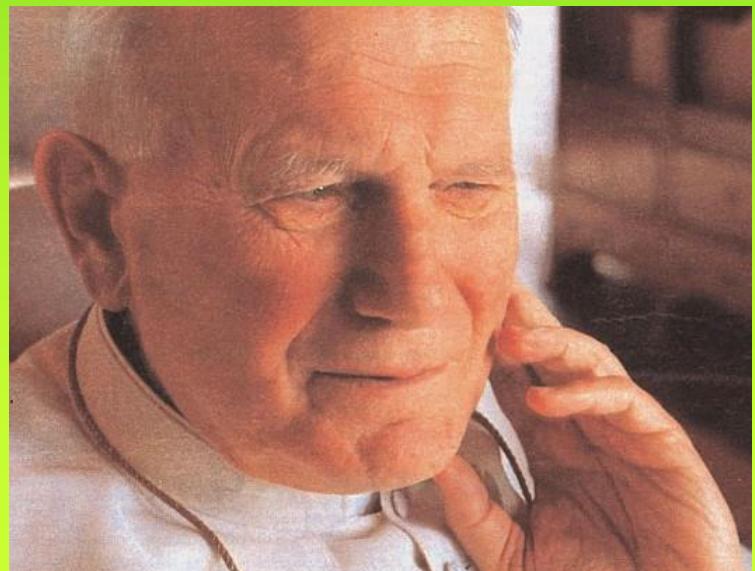
Hioszciamin

Szkopolamin

- Paraszimpatolitikum
- Asthma terápia
- Diagnosztika-pupillatágító
- Spazmolitikum
- Parkinsonismus

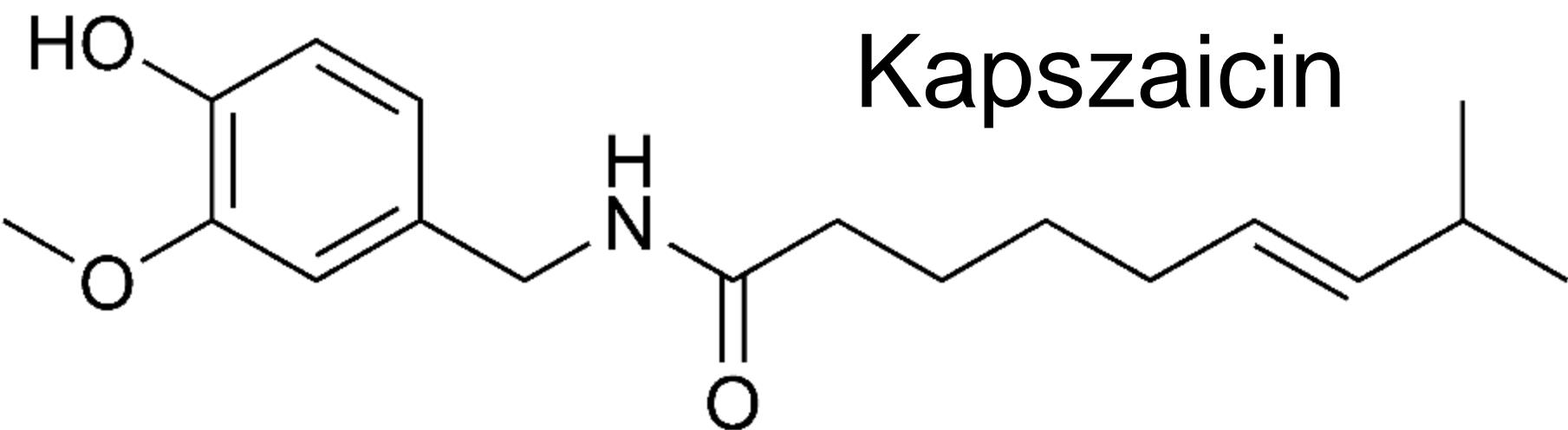
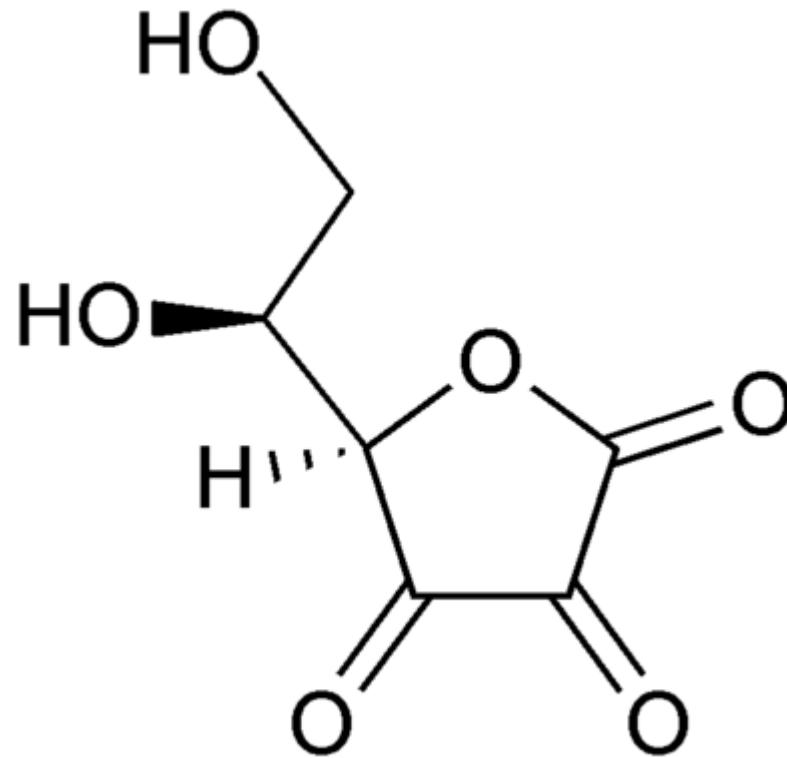

Capsicum annuum

- C-vitamin
  - Kapszaicin
-

C-vitamin

- C-vitamin-skorbut
- Capsaicin: fűszer, hajhullás, kenőcsökben a microkeringés fokozása (rheuma)
- Capsaicin-cardioprotective
- Capsaicin érzékeny nociceptorok kutatására egész kutatócsoportok

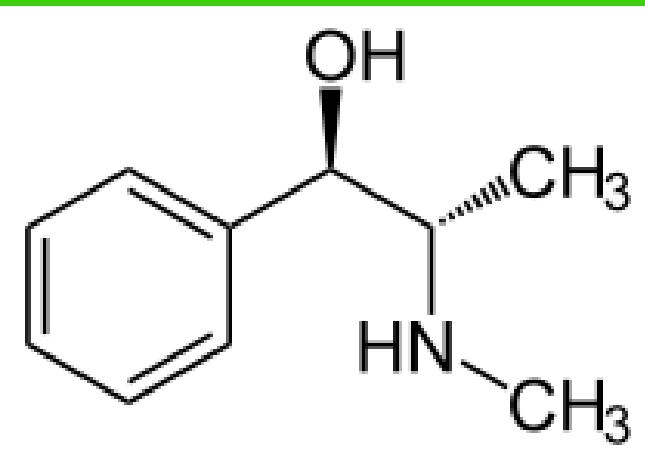

Rosa
canina

Ephedra dystachia (csikóvirág)

Efedrin

- Sympathomimeticum
- Asthma bronchiale
- Allergia
- Orrnyálkahártya ödéma
- (efedrines-orrcsepp)

Mai napig:

- Coderit N
- Coderetta N
- Epherit tabl.
- Hemorid végbélkúp
- Hemorid végbélkenőcs

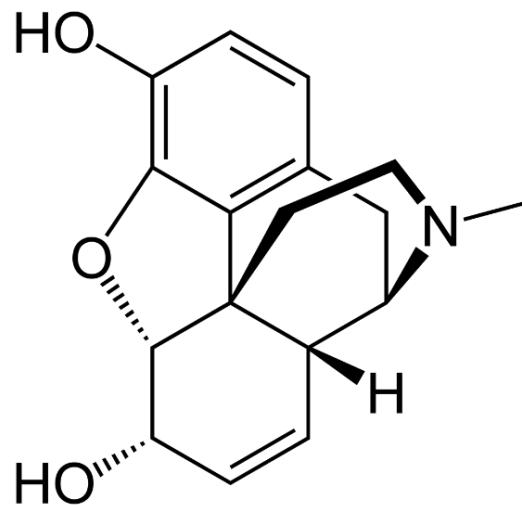

-
- morfin
  - kodein
  - papaverin

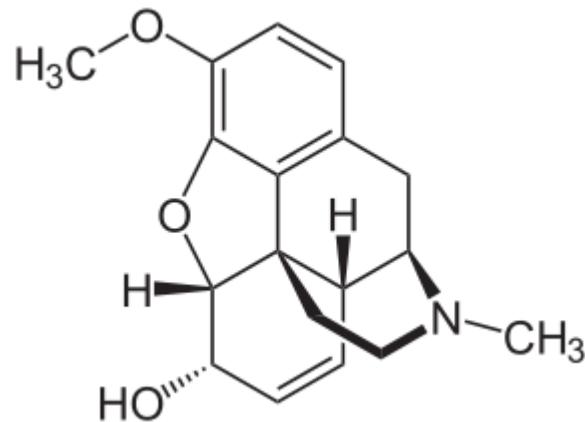

Papaver
somniferum

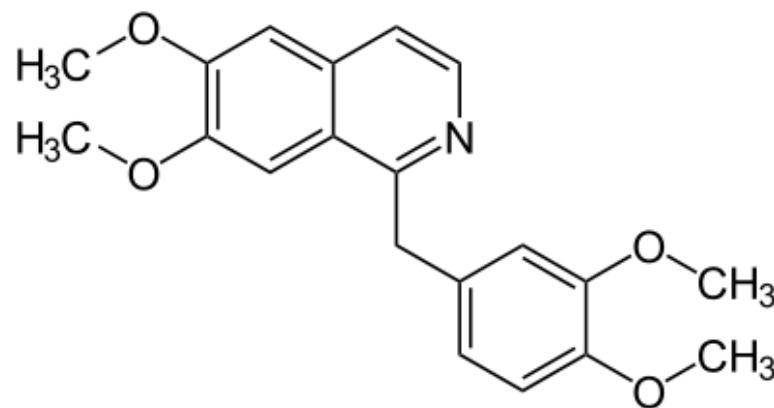
morfín

kodein

papaverin

Morfin tartalmú gyógyszerek

- M-ESLON 30 mg retard kapszula EGIS N02AA01
- M-ESLON 60 mg retard kapszula EGIS N02AA01
- M-ESLON 100 mg retard kapszula EGIS N02AA01
- M-ESLON 200 mg retard kapszula EGIS N02AA01
- MORPHINUM HYDROCHLORICUM TEVA 10 mg/ml oldatos injekció TEVA Gyógyszergyár, Debrecen N02AA01
- MORPHINUM HYDROCHLORICUM TEVA 20 mg/ml oldatos injekció TEVA Gyógyszergyár, Debrecen N02AA01
- MST CONTINUS 10 mg retard tabletta Mundipharma N02AA01
- MST CONTINUS 30 mg retard tabletta Mundipharma N02AA01
- MST CONTINUS 60 mg retard tabletta Mundipharma N02AA01
- MST CONTINUS 100 mg retard tabletta Mundipharma N02AA01
- SEVREDOL 10 mg filmtabletta Mundipharma N02AA01
- SEVREDOL 20 mg filmtabletta Mundipharma N02AA01

**Etil-morfin tartalmú: DOLOR tabletta, Tableta antidolorica
FoNo VII. Naturland Naturland**

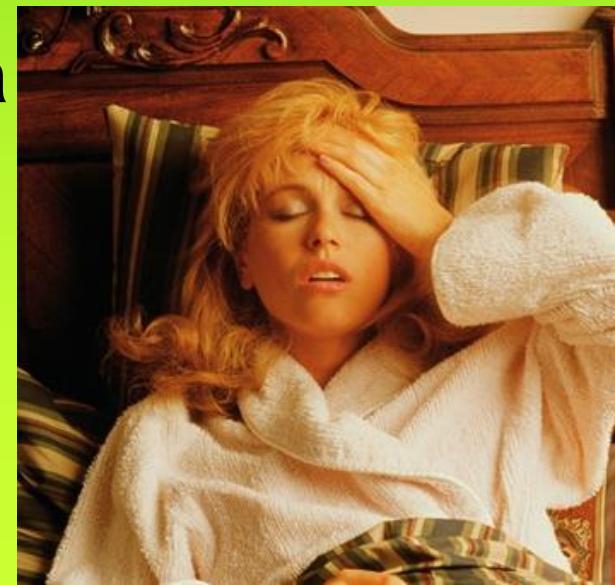
Codein tartalmú gyógyszerek

- CODERETTA N tabletta Valeant Pharma Magyarország R05DA20
- CODERIT N tabletta Valeant Pharma Magyarország R05DA20
- ERIGON szirup ExtractumPharma R05FA02
- NO-SPALGIN tabletta sanofi-aventis N02BE51
- PANADOL ULTRA pezsgőtabletta GlaxoSmithKline Consumer Healthcare - GSK Export N02BE51
- PANADOL ULTRA tabletta GlaxoSmithKline Consumer Healthcare - GSK Export N02BE51
- TALVOSILEN FORTE kapszula Bene Arzneimittel N02BE51

Papaverin tartalmú gyógyszerek:

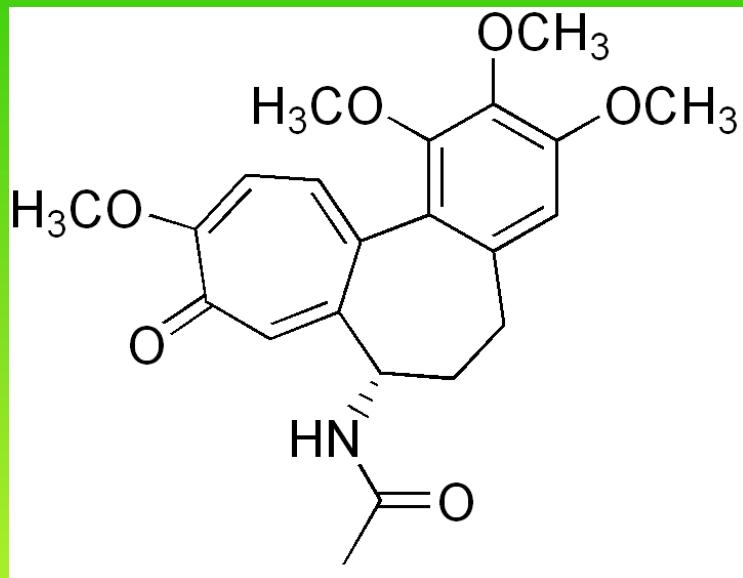
- MERISTIN tabletta Valeant Pharma
Magyarország A03EA
- NEO-BILAGIT filmtabletta sanofi-aventis A05AA
- PAPAVERINUM HYDROCHLORICUM injekció
Zentiva HU A03AD01
- PAPAVERINUM HYDROCHLORICUM 0,04 g
tabletta Zentiva HU A03AD01
- TROPARIN COMBINATUM tabletta
ExtractumPharma A03CB04

Őszi kikerics (*Colchicum* *autumnale*)

Kolhicin

[COLCHICUM-DISPERT drazsé](#) Pharmaselect International BeteiligungsM04AC01

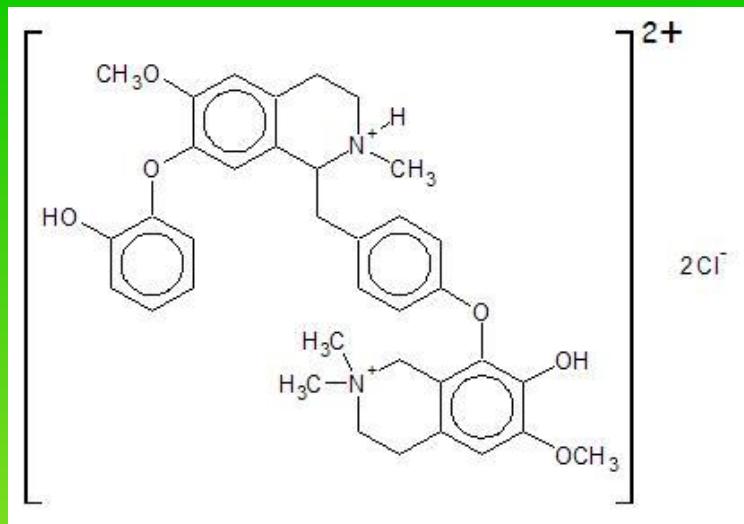
Akut köszvényes roham kezelése

Poisonous Curare Darts And Pucunas (Blowgun)
Of Yagua Indian Tribe, Peru

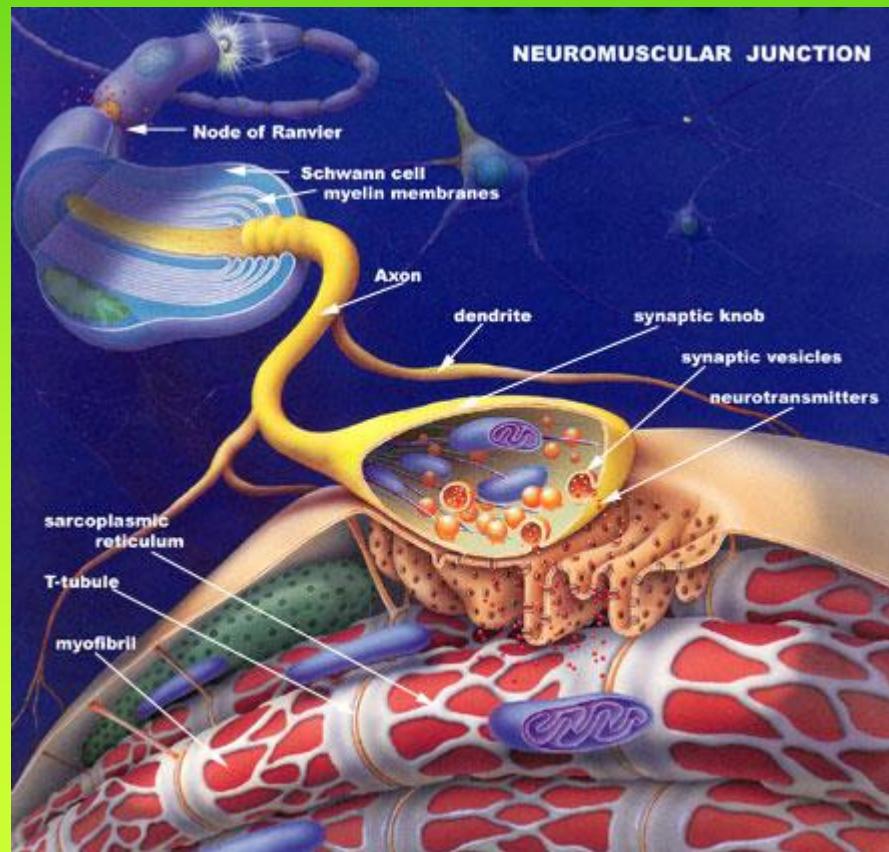
Chondrodendron tomentosum

Tubocurarin

Nem depolarizáló izomrelaxáns

Intubálás bevezetésének megkönnyítésére, valamint a vázizomzat ellazítására általános sebészeti beavatkozások során.

Származtatott vegyületek:

- Alcuronium (alloferin)
- Vecuronium (norcuron)
- Pipecuronium (arduan)
- Atracurium (tracrium)
- Rocuronium
- Mivacurium
- Doxacurium

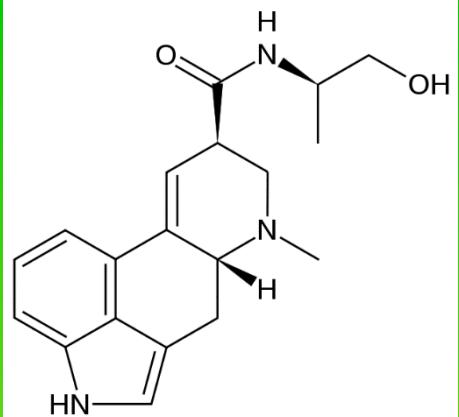
Claviceps purpurea (anyarozs)

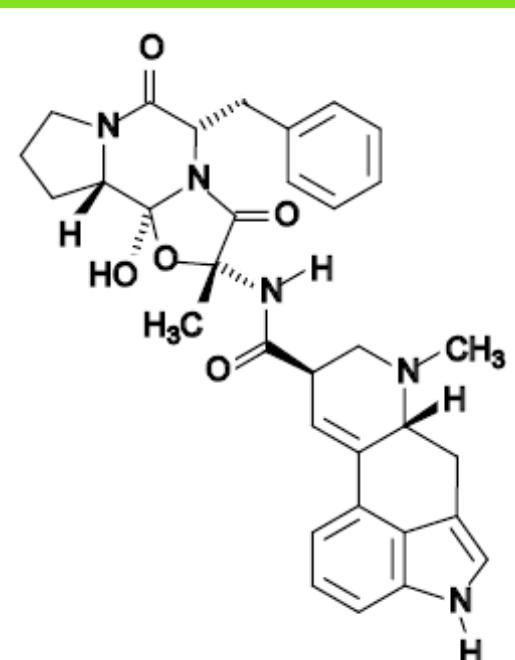
© Arnold
www.awl.ch

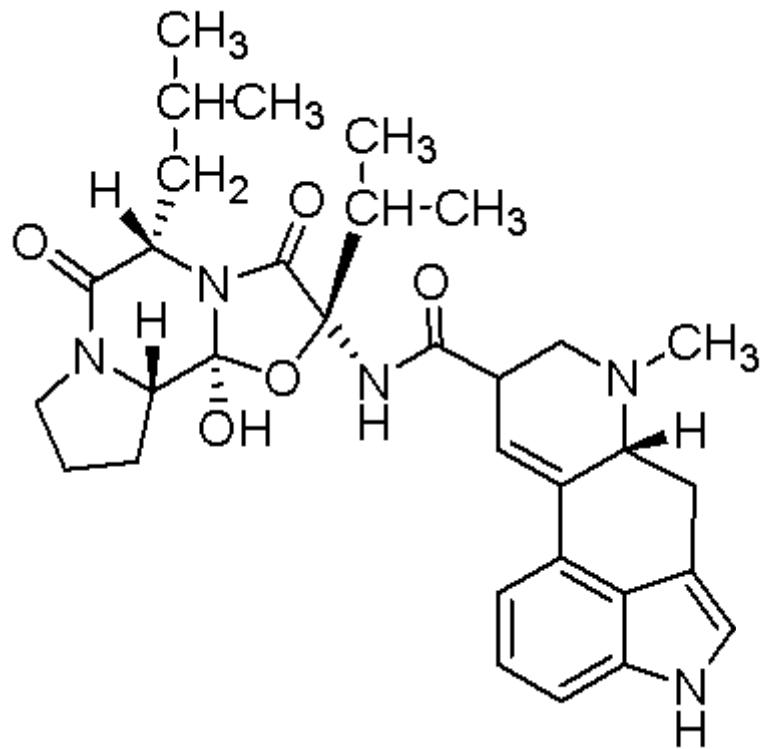
ergometrin

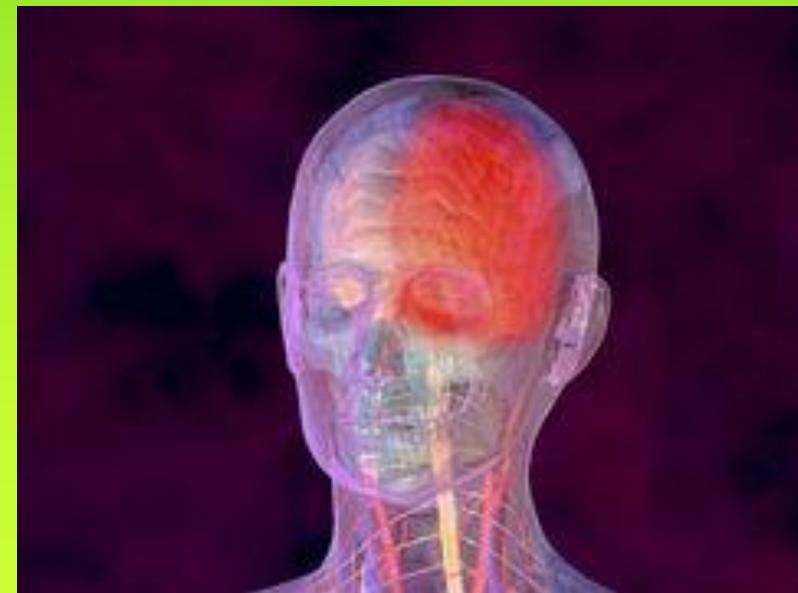
ergotamin

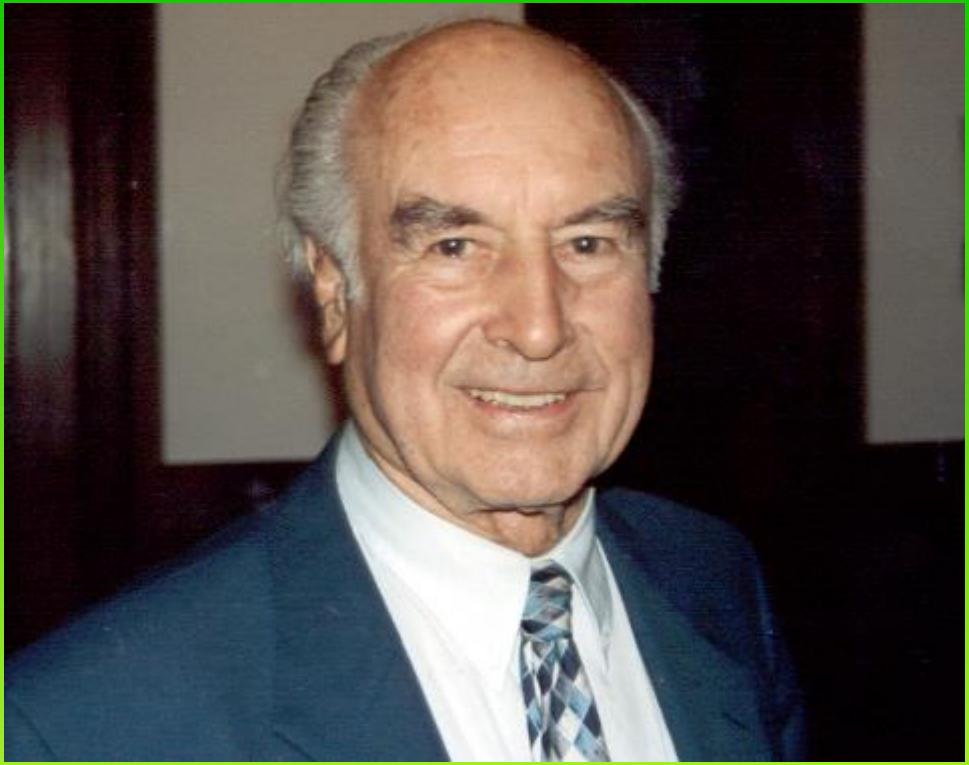

ergokriptin

- ERGAM cseppek Richter Gedeon
G02AB02
- ERGAM injekció Richter Gedeon
G02AB02
- KEFALGIN filmtabletta ExtractumPharma
N02CA52

Albert Hofman 1938-ban fedezte fel.

1. Érzelmi felszabadulás
2. Sírás vagy nevetés
3. Érzékeléstorzulás, vizuális illúziók
4. Időnként lidérkes utazás

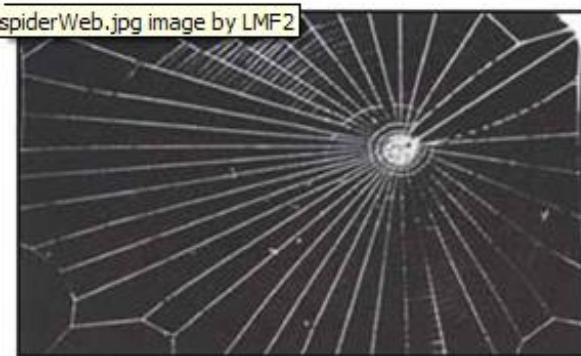

LSD-t tartalmazó bélyegek

Hatásmechanizmus:

Dopaminerg, ill. $5HT_2$ -receptorok aktivációján alapul

spiderWeb.jpg image by LMF2

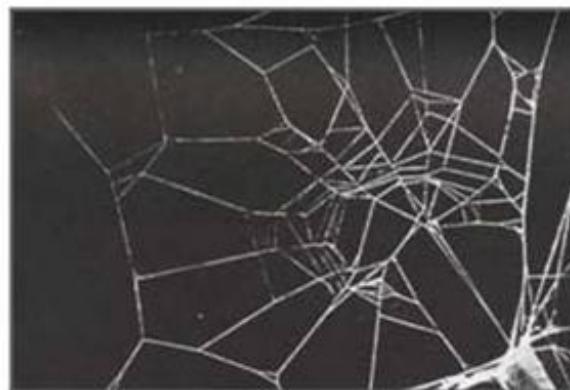
web of a spider on LSD

web of a spider on mescaline

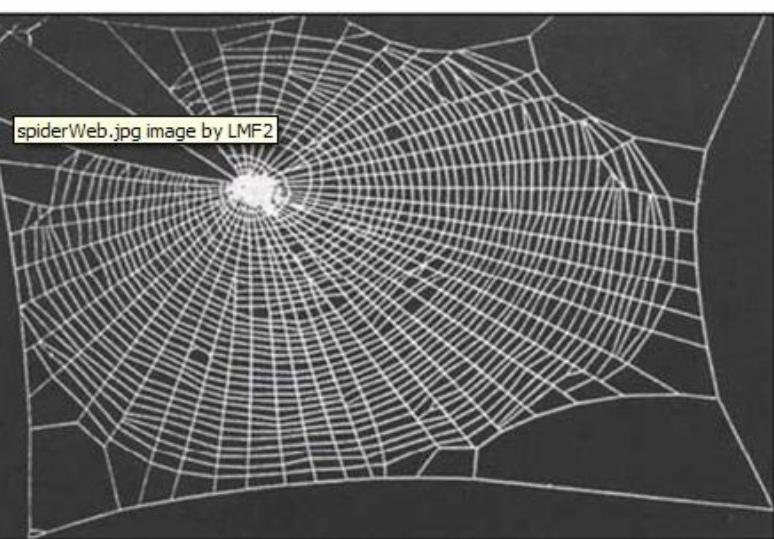

web of a spider on hashish

web of a spider on caffeine

Állatkísérlet modell: pókok

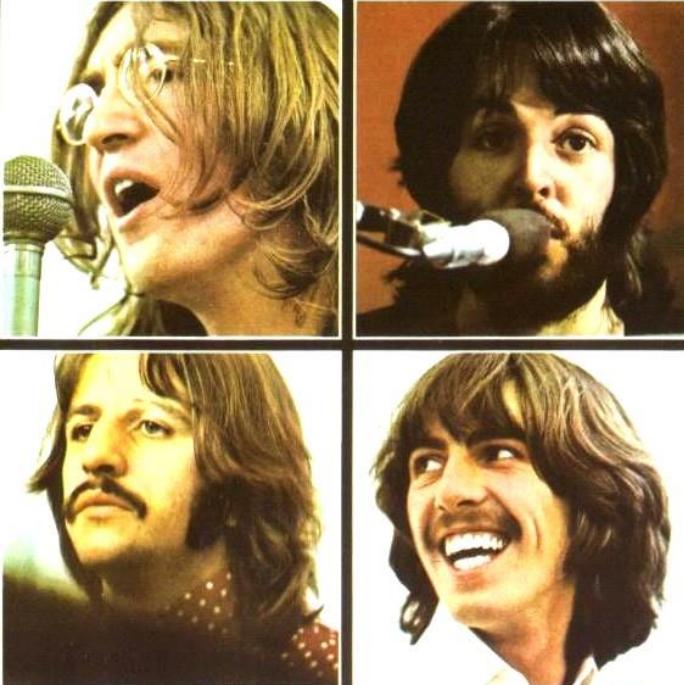

spiderWeb.jpg image by LMF2

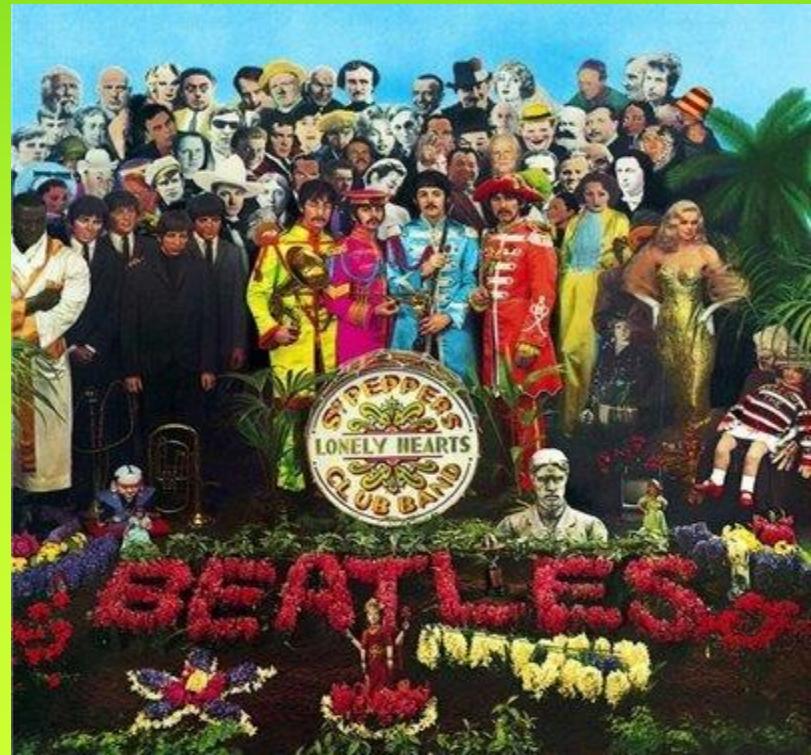
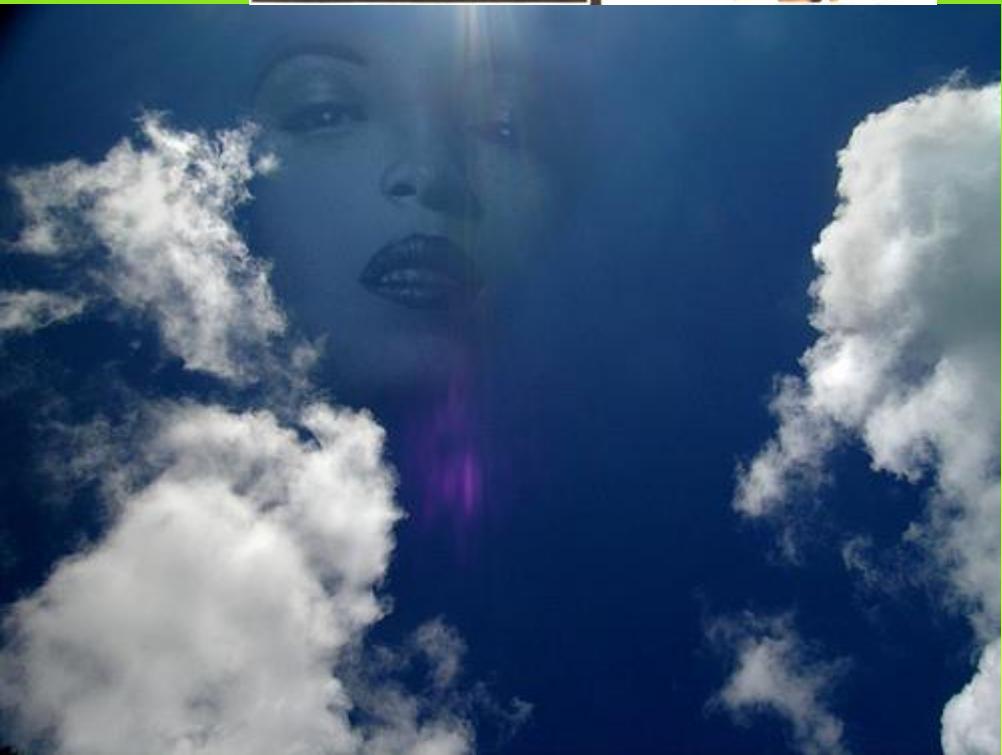

Hallucinogén → pszichedelikum kifejezés pontosabb

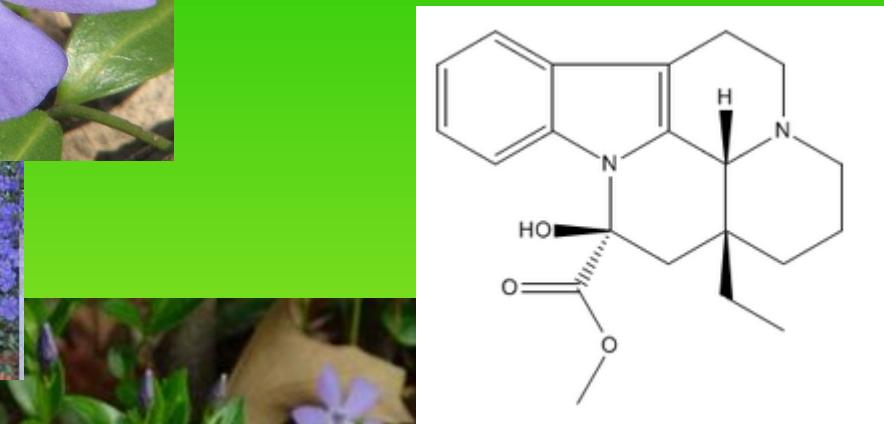
Mit köszönhetünk az LSD-nek???

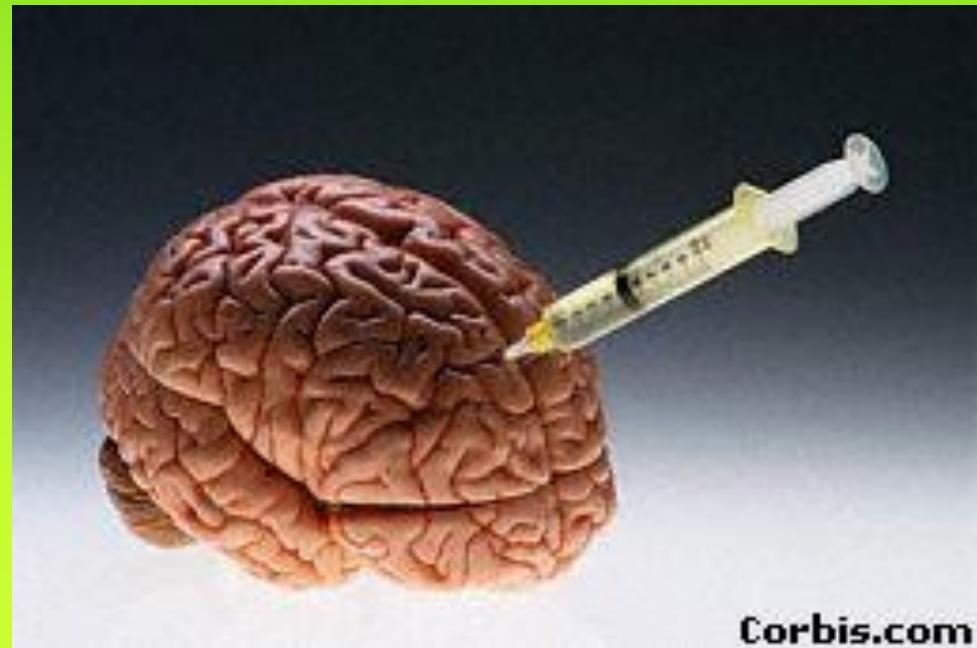
Beatles- Lucy in the Sky with Diamonds

Vinca minor - Vincamin

- CAVINTON injekció Richter
GedeonN06BX18
- CAVINTON tabletta Richter
GedeonN06BX18
- CAVINTON forte tabletta Richter
GedeonN06BX18

Catharanthus roseus

- vinblasztin
- vinkrisztin

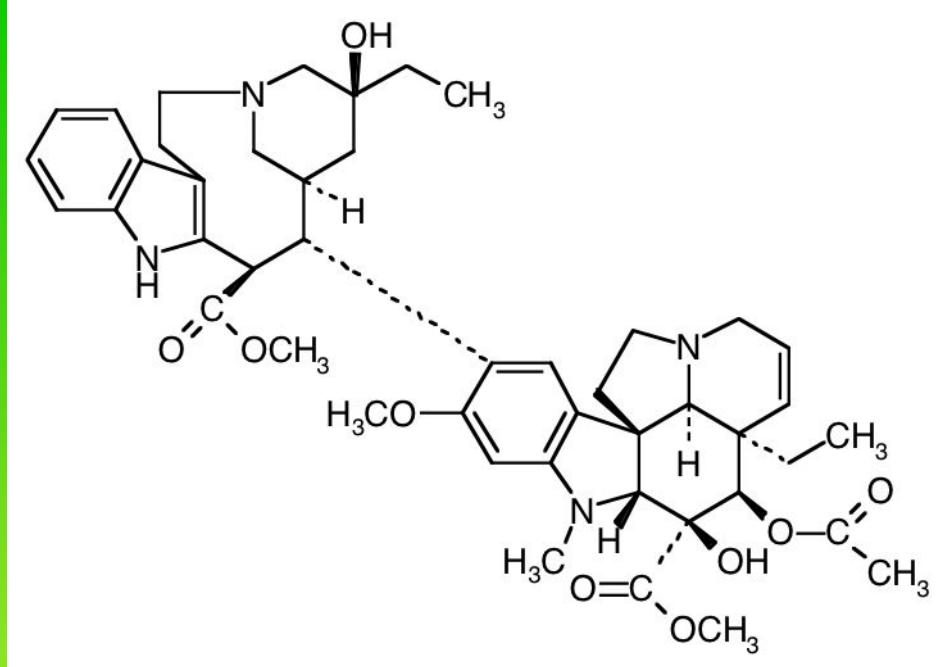
© P. Schönenfelder

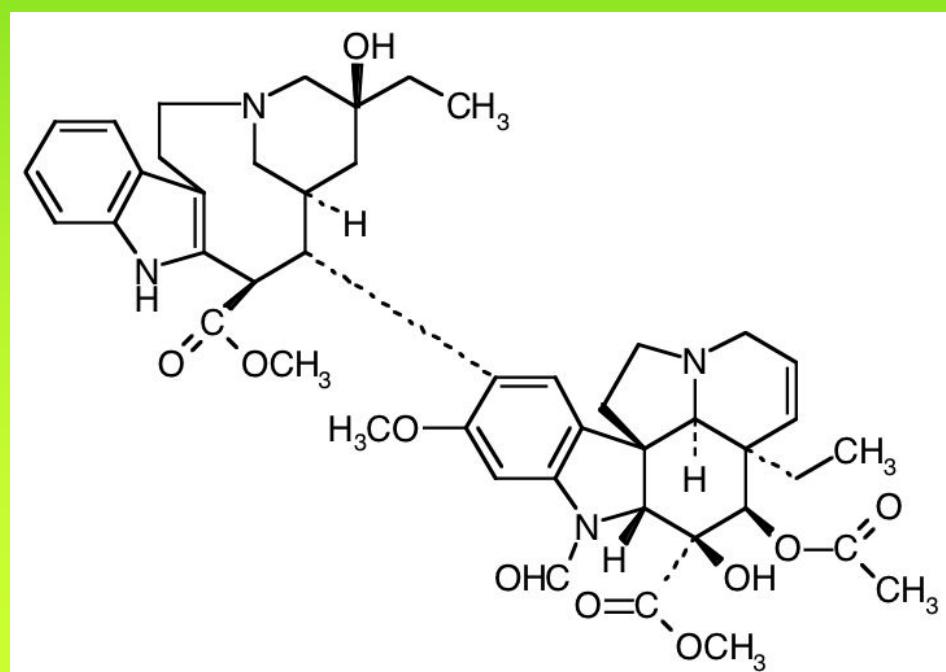
- VINBLASTIN 5 mg injekció Richter GedeonL01CA01
- VINBLASTIN 10 mg injekció Richter GedeonL01CA01
- VINCRISTIN 1 mg injekció Richter GedeonL01CA02
- VINCRISTIN LIQUID 1 mg/1 ml oldatos injekció Richter GedeonL01CA02

Akut lymphoid leukémia, hodgkin, non-hodgkin lymphomák, Wilms tumor.

vinblasztin

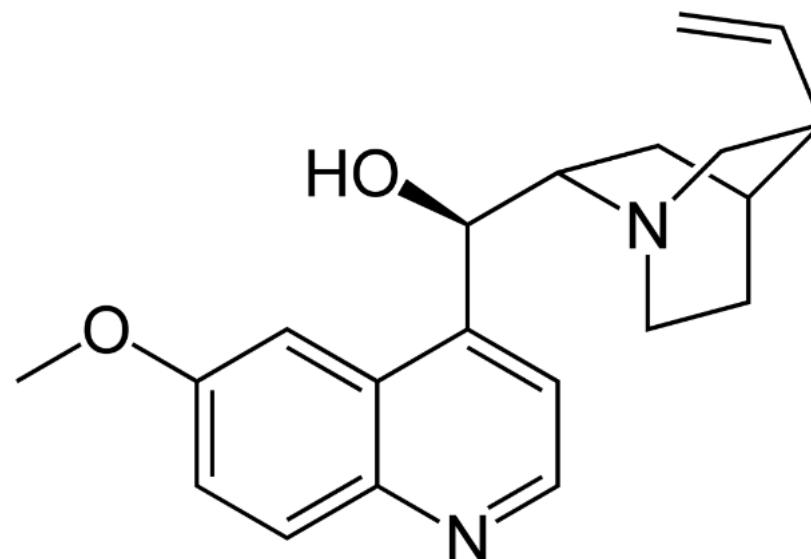
vinkrisztin

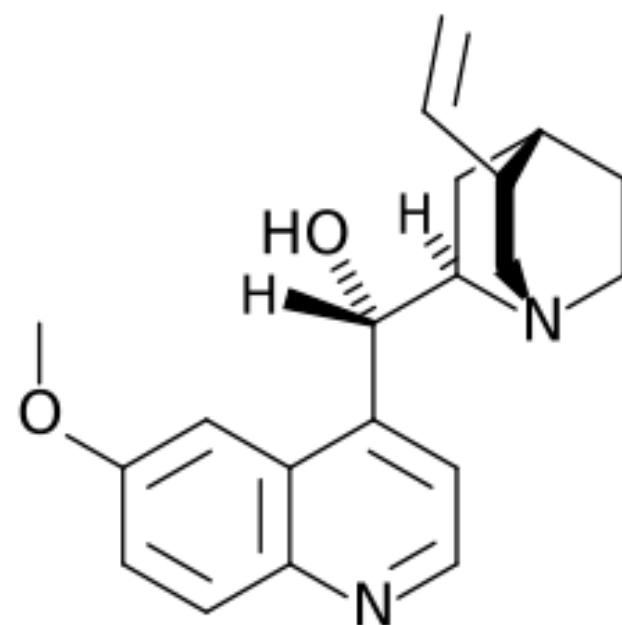

Cinchona pubescens

kinin

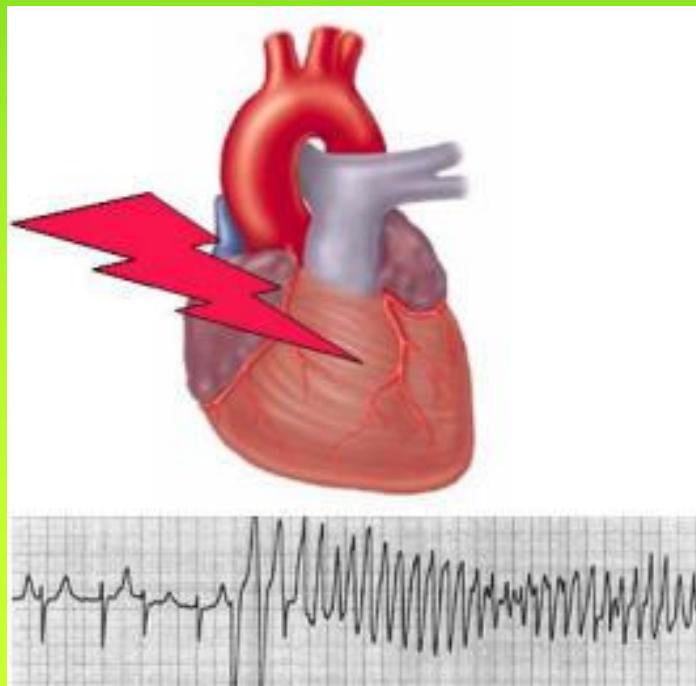

kinidin

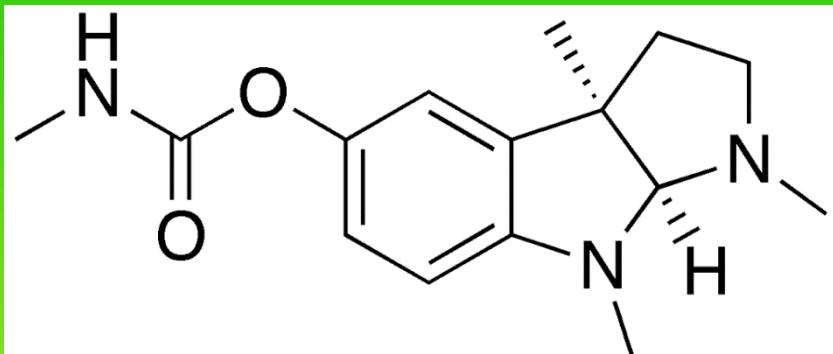

Atrial flutter, fibrilláció, extrasystole

- CHINIDIN-Alkaloida 0,3 g retard tabletta
ALKALOIDA Vegyészeti GyárC01BA01
- I/a szer

**Physostigma
venenosum**
- fizosztigmin

Paraszimpatomimetikum

Kalabárbab

- **STIGMOSAN injekció** (neostigmin)
PharmamagistN07AA01

Atoniás obstipatio

Meteorizmus

Nem depolarizáló izomrelaxánsok
felfüggésztésére

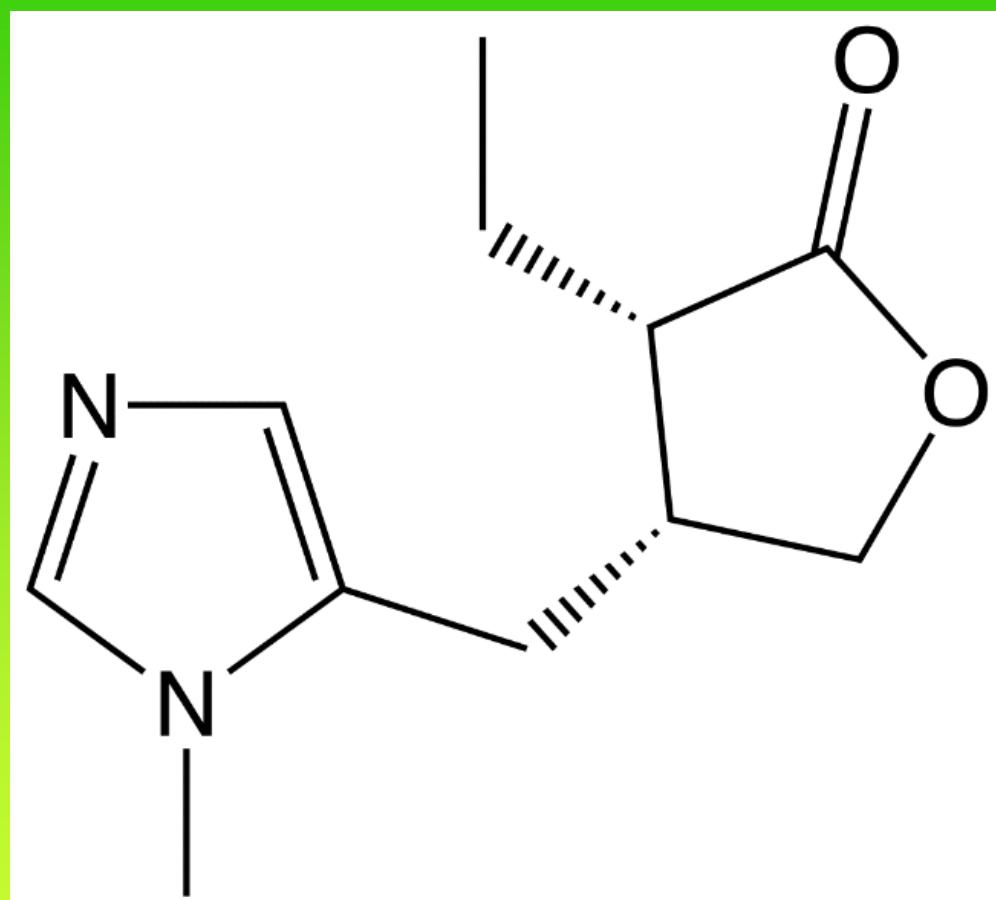
Postoperative bél atonia

Pilocarpus jaborandi

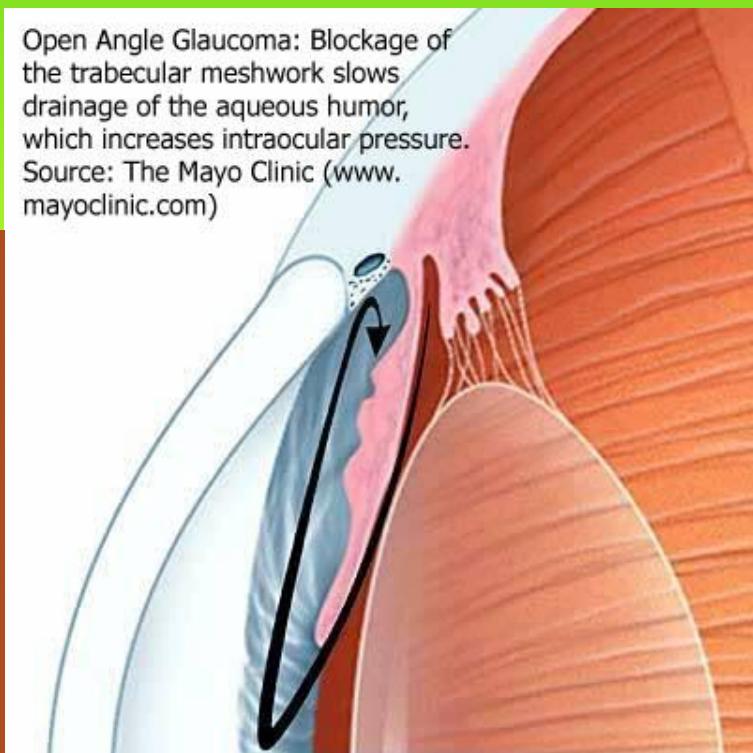
Pilocarpin

- FOTIL egyadagos szemcsepp Santen Oy S01ED51
- FOTIL szemcsepp Santen Oy S01ED51
- FOTIL forte egyadagos szemcsepp Santen Oy S01ED51
- FOTIL forte szemcsepp Santen Oy S01ED51
- HUMACARPIN 1% szemcsepp TEVA Gyógyszergyár S01EB01
- HUMACARPIN 2% szemcsepp TEVA Gyógyszergyár S01EB01
- SALAGEN 5 mg filmtabletta
- Novartis Hungária N07AX01

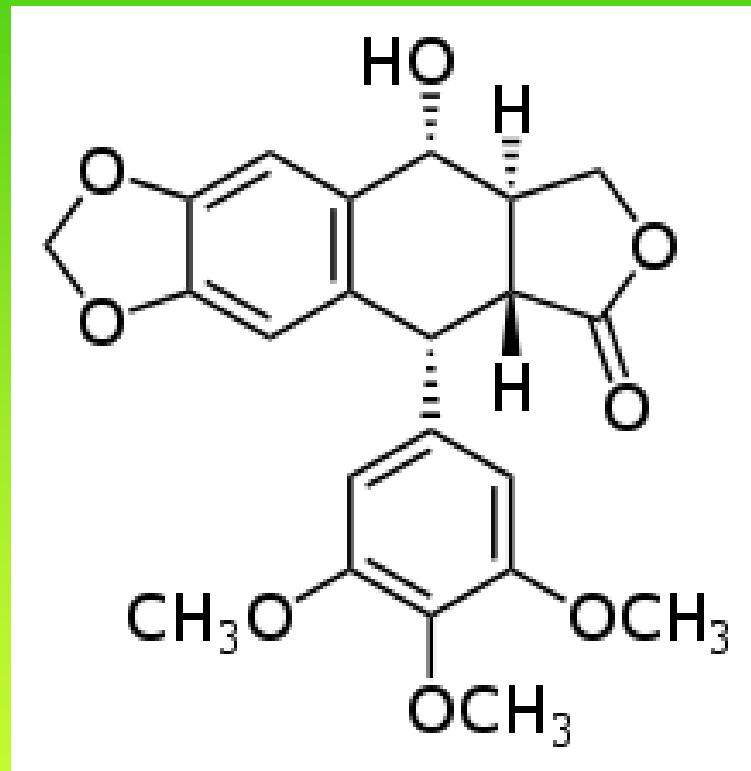
Open Angle Glaucoma: Blockage of the trabecular meshwork slows drainage of the aqueous humor, which increases intraocular pressure. Source: The Mayo Clinic (www.mayoclinic.com)

Podophyllum peltatum
(amerikai tojásbogyó)

podofillotoxin

- CONDYLINE 0,5% oldat Nycomed
AustriaD06BB04
- WARTEC krém Stiefel Laboratories
(UK)D06BB04
- WARTEC oldat Stiefel Laboratories
(UK)D06BB04
- Condyloma acuminatum (HPV kondilóma)

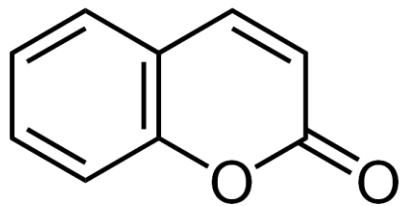
Népies nevén hegyes
függöly, kakastaréj

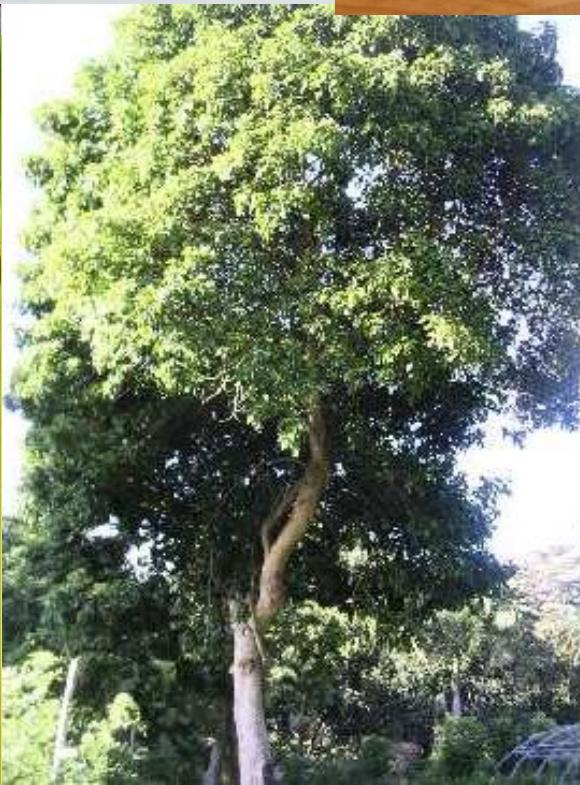
Félszintetikus származékok

- ETOPOSID "EBEWE" 50 mg/2,5 ml koncentrátum Ebewe Pharma L01CB01
- ETOPOSID "EBEWE" 100 mg/5 ml koncentrátum Ebewe Pharma L01CB01
- ETOPOSID "EBEWE" 200 mg/10 ml koncentrátum Ebewe Pharma L01CB01
- ETOPOSIDE-TEVA 100 mg/5 ml tartósítószer mentes injekció infúzióhoz Biogal-Teva Pharma L01CB01
- ETOPOSIDE-TEVA 200 mg/10 ml tartósítószer mentes injekció infúzióhoz TEVA Magyarország L01CB01
- LASTET injekció Euro Nippon Kayaku L01CB01
- LASTET 25 mg kapszula Euro Nippon Kayaku L01CB01
- LASTET 50 mg kapszula Euro Nippon Kayaku L01CB01
- LASTET 100 mg kapszula Euro Nippon Kayaku L01CB01
- SINTOPOZID 100 mg/5 ml koncentrátum infúzióhoz Actavis Group L01CB01
- VEPESID 50 mg kapszula Bristol-Myers Squibb L01CB01
- VEPESID 100 mg kapszula Bristol-Myers Squibb L01CB01
- Topoizomeráz II-gátlók

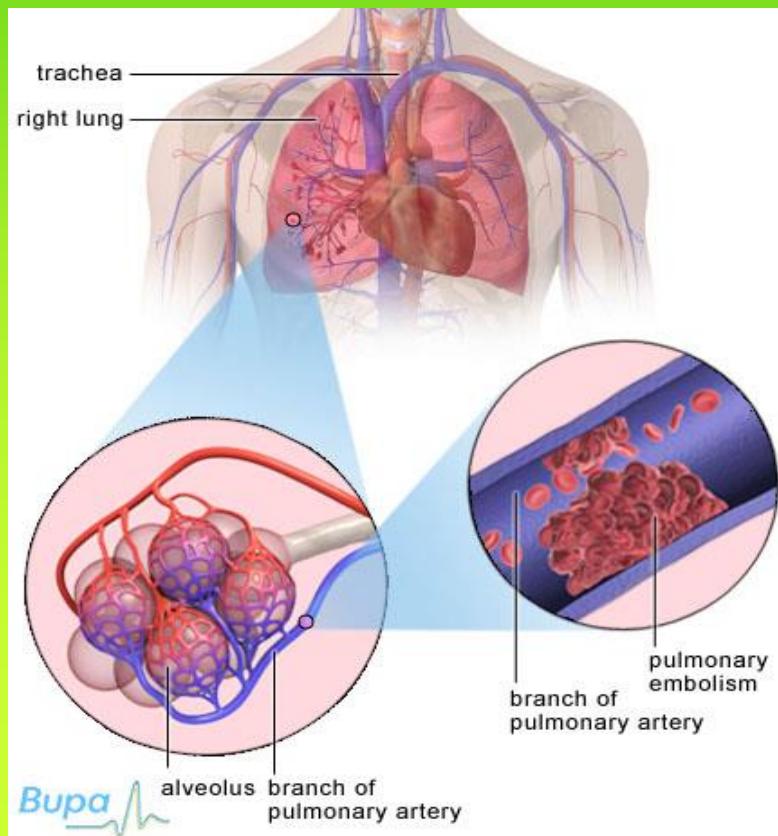
Tonkabab • kumarin

Vogel 1820

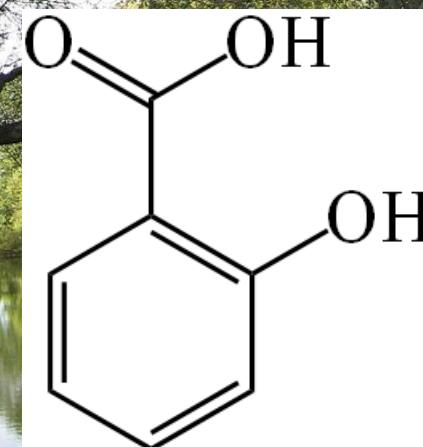
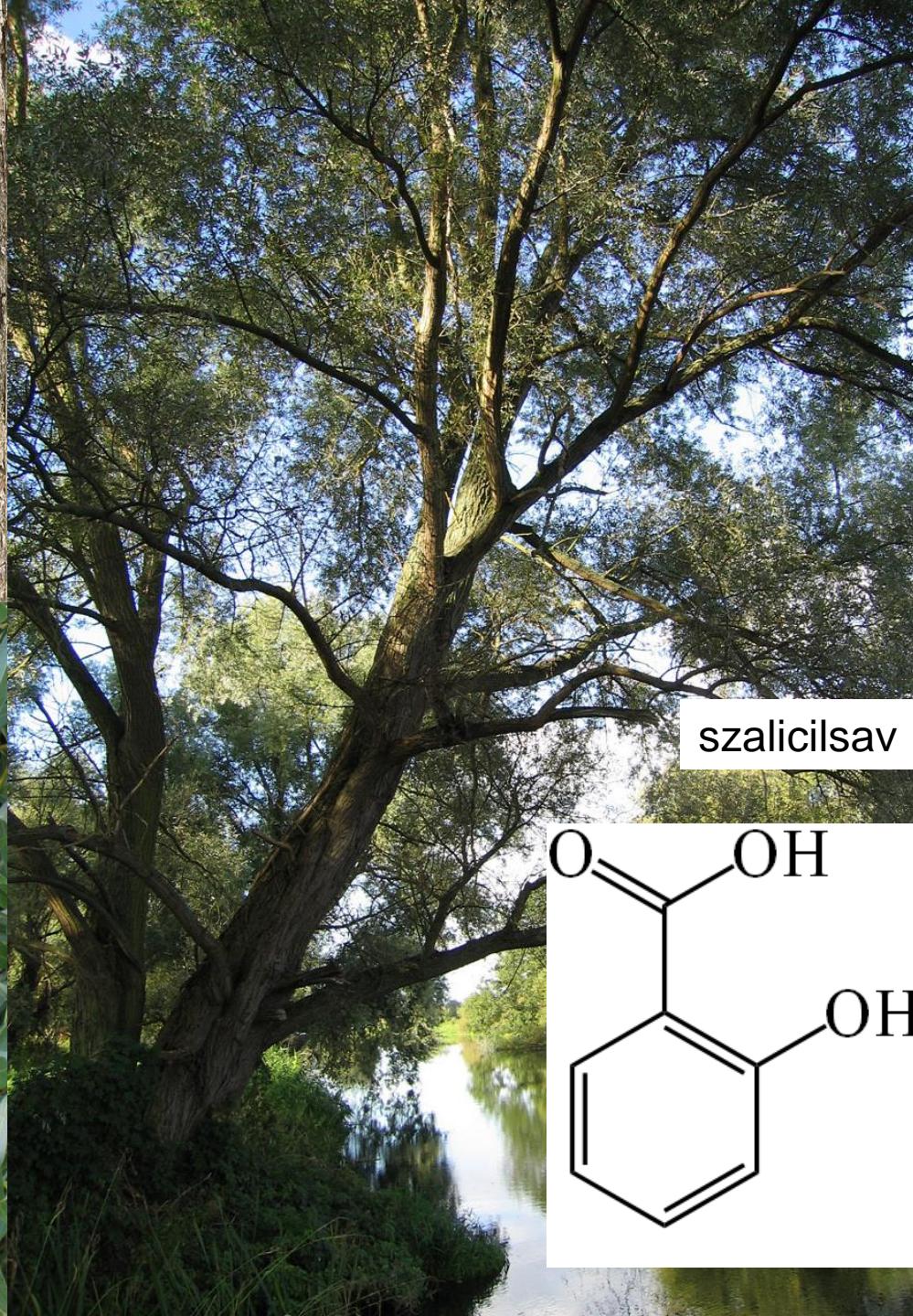

- **SYNCUMAR 2 mg tabletta** Valeant Pharma
MagyarországB01AA07
- **SYNCUMAR MITE tabletta** Valeant Pharma
MagyarországB01AA07
- MARFARIN 1 mg tabletta Generics UK B01AA03
- MARFARIN 3 mg tabletta Generics UK B01AA03
- MARFARIN 5 mg tabletta Generics UK B01AA03
- WARFARIN ORION 3 mg tabletta
B01AA03
- WARFARIN ORION 5 mg tabletta
B01AA03

Salix alba
(Fehér fűz)

Acidum salicylicum

- ALGESAL krém Pharmaselect International Beteiligungs M02AC
- ALPICORT oldat Dr. August Wolff D07XA02
- ALPICORT F oldat Dr. August Wolff D07XA02
- DIPROSALIC kenőcs SP Europe D07XC01
- DIPROSALIC oldat SP Europe D07XC01
- DUOFILM oldat Stiefel Laboratories (UK) D11AF
- ELOSALIC kenőcs SP Europe D07XC03
- LORINDEN A kenőcs Pharmaceutical Company Jelfa S.A. D07XB01
- MOBILAT N gél Stada Arzneimittel M02AC
- MOBILAT N krém Stada Arzneimittel M02AC
- VERRA-MED oldat Phoenix Pharma D11AF
- VERRUMAL oldat Hermal Kurt Herrmann D11AF

Acidum acetilsalicicum

- ALKA-SELTZER N pezsgőtabletta Bayer Hungária N02BA01
- ASA 100-EP filmtabletta ExtractumPharma B01AC06
- ASA 75-EP filmtabletta ExtractumPharma B01AC06
- ASASANTIN retard kapszula Boehringer Ingelheim International B01AC30
- ASPEGIC 0,5 g injekció sanofi-aventis N02BA01
- ASPEGIC 500 por sanofi-aventis N02BA01
- ASPEGIC 1000 por sanofi-aventis N02BA01
- ASPIRIN 100 tabletta Bayer Hungária N02BA01
- ASPIRIN 500 tabletta Bayer Hungária N02BA01
- ASPIRIN direkt rágótabletta Bayer Hungária N02BA01
- ASPIRIN PLUS C pezsgőtabletta Bayer Hungária N02BA51
- ASPIRIN PROTECT 100 mg bélben oldódó filmtabletta Bayer Hungária B01AC06
- ASPIRIN PROTECT 300 mg bélben oldódó filmtabletta Bayer Hungária B01AC06
- ASPRO C pezsgőtabletta Bayer Hungária N02BA51
- ASPRO C FORTE pezsgőgranulátum Bayer Hungária N02BA51
- ASTRIX 100 mg kapszula TEVA Gyógyszergyár, Debrecen B01AC06
- KALMOPYRIN tabletta Richter Gedeon N02BA01
- KARDEGIC 500 mg injekció sanofi-aventis B01AC06
- KARDEGIC 75 mg por sanofi-aventis B01AC06
- KARDEGIC 100 mg por sanofi-aventis B01AC06
- KARDEGIC 160 mg por sanofi-aventis B01AC06
- KARDEGIC 300 mg por sanofi-aventis B01AC06
- KARDEGIC 500 mg por injekcióhoz sanofi-aventis B01AC06
- MIGPRIV por oldathoz sanofi-aventis N02CX

Élvezeti szerek

- Alkohol
- Nikotin
- Coffein
- Kokain
- Marihuána
- Ecstasy
- Efedrin

Top 10

- Peponen kapszula

1 kapszula 300 mg héjnélküli tökmagolajat tartalmaz. Csökkenti a prosztata (dülmirigy) jóindulatú megnagyobbodását kísérő tüneteket (pl. fájdalmas vizeletürítés, éjszakai vizelés gyakorisága).

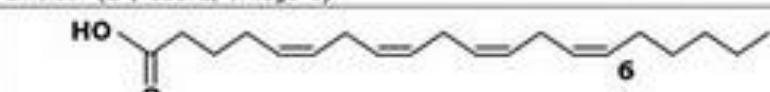
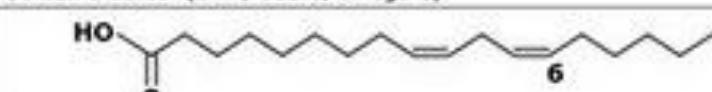
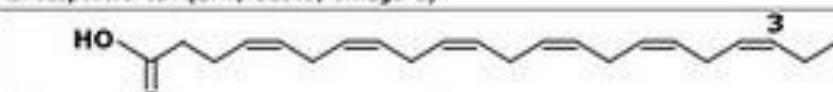
Kedvezően befolyásolja az emelkedett vérzsír (lipid) -szintet.

Törpepálma

Omega-3 (F-vitamin)

1.ábra OMEGA-3 és OMEGA-6 zsírsavak

Ecetsav: CH₃COOH

Vajsav (butánsav; C4:0):
CH₃(CH₂)₂COOH

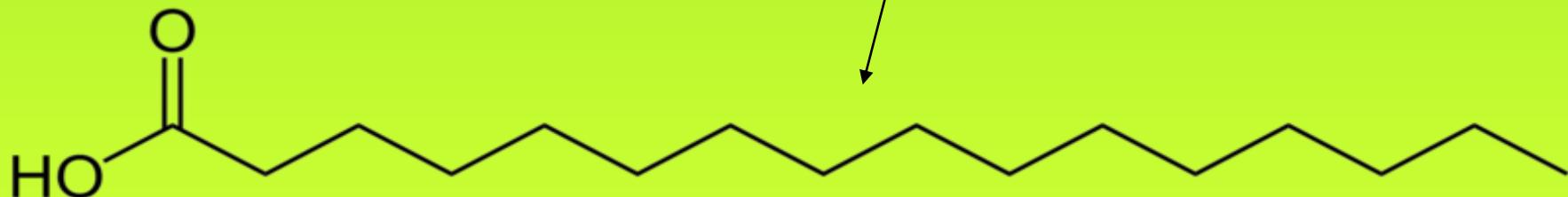
Laurinsav (dodekánsav;
C12:0): CH₃(CH₂)₁₀COOH

Mirisztinsav (tetradekánsav;
C14:0): CH₃(CH₂)₁₂COOH

Palmitinsav (hexadekánsav;
C16:0): CH₃(CH₂)₁₄COOH

Sztearinsav (oktadekánsav;
C18:0): CH₃(CH₂)₁₆COOH

Arachidinsav (eikozánsav;
C20:0): CH₃(CH₂)₁₈COOH

Először is csökkentik a szívbetegségek esélyét.

Az omega-3 EPA (eikozapentaénsav) és DHA (dokozahexaénsav) a vérsűrűség természetes csökkentői. Alacsonyan tartják a triglicerideknek szintjét, csökkentik a magas vérnyomást, illetve segítenek abban, hogy az erek megőrizzék rugalmasságukat és védik őket a gyulladásuktól.

Általában véve tehát elősegítik a jó vérkeringést.

- Másodszor, természetes gyulladáscsökkentők, s így megelőzik, vagy enyhítik az olyan betegségek tüneteit, mint az asztma, az ízületi gyulladás, a menstruációs görcsök és a migrénes fejfájások.
- Harmadszor, a szem retinájának különösen szüksége van az omega-3 olajokra a jó látáshoz. Az omega-3 olajok emellett javítják a szem hajszálereinek a vérellátását is.
- Negyedszer, az omega-3 olajok szolgálnak az „agy táplálékául” is. Az omega-3 olajok többszörösen telítetlen zsírsavainak többsége építi fel az agy szürkeállományának nagy részét.
- A kutatók szerint azokban az országokban, ahol sok halat esznek, igen kevés depressziós ember van, míg az Egyesült Államokban, ahol kevés halat fogyasztanak, a depresszió komoly probléma.

Ginkgo biloba

- A Ginkgo biloba vagy páfrányfenyő (röviden Ginkgo, újabb népies nevén ginkó) lombhullató, gyógynövényként ismert kétlaki fa, amely a páfrányfenyők (Ginkgophyta) törzsének egyetlen ma élő faja.
- Nagyon ősi növényfaj, a modern gingko a Paleogénben jelent meg, és közeli rokonai, melyeknek a levele már hasonlított a mostani páfrányfenyőéhez mintegy 270 millió évvel ezelőtt a földtörténeti őskorban fejlődtek ki. Élő kövület, nincsenek közeli rokonai.

A páfrányfenyő levelét használják fel gyógyászati célokra. Levele tavasztól őszig szedhető.

Alkalmazzák agyi vérellátási zavar, szédülés, fülzúgás, illetve hallásgyengülés gyógyítására. Jótékonyan hatnak a visszértágulatra, az aranyérre és a lábfekélyre. Kutatások szerint hatásos enyhe és közepes depresszió kezelésére, impotencia és Alzheimer-kór ellen. A vizsgálatok kimutatták, hogy a páfrányfenyőben lévő flavonoidok hatása miatt jó értágító, biztosítják a bőr és az izmok jó vérellátását, és fokozzák az anyagcserét. Kiváló antioxidáns tulajdonságú, és javítja az agyi vérellátást is. A kivonat javítja a koncentráló késziséget, szellemi teljesítőképességet. Használják még az öregkori elbutulás (demencia) ellen is. A homeopátiában mandulagyulladás és fejfájás ellen alkalmazzák. A VIII. Magyar Gyógyszerkönyvben páfrányfenyőlevél (Ginkgo folium) néven hivatalos drog.

A tőzegáfonya természetes antibakteriális hatású gyógynövény, ismert jótékony hatása húgyúti fertőzések és gyulladások, hólyaghurut, felfázás esetén.

Tőzegáfonya

Emelkedett INR (28%):

A beteg napi 300-400 ml tőzegáfonyalevet fogyasztott, 6 héten át + WARFARIN

In vitro: CYP2C9, CYP3A4 gátló

Máriatövis

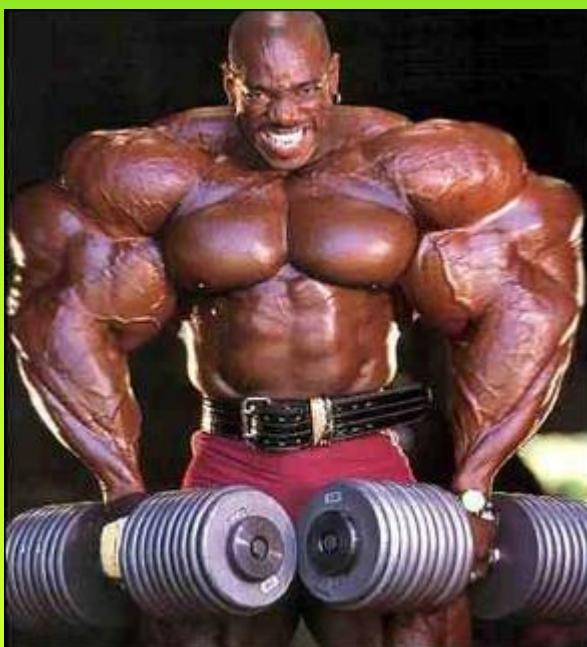
- A máriatövis silymarint tartalmaz, ami a ma ismert egyik leghatásosabb májvédő anyag.
- A jelek szerint nem csupán megakadályozza a máj károsodását, hanem az új májsejtek termelődését is serkenti, melyek a sérült sejtek helyére léphetnek.
- Mi több, a silymarin több „hagyományos” tünet enyhítésére is alkalmas, ilyenek pl. a fáradtság, az étvágytalanság, valamint a különféle gyomorpanaszok.

Miért használják a sportolók a máriatövist?

A máriatövist kifejezetten azok szokták kiegészítőként fogyasztani, akik nagymennyiségű gyógyszert szedtek, beleértve a szteroidokat is, és így szeretnék megóvni a májuk egészségi állapotát.

Azok számára is kifizetődő lehet, akik szennyezett környezetben élnek vagy dolgoznak (pl. nagyvárosokban), vagy sok kémiai anyag veszi őket körül – festékek, kémiai növényvédő szerek, vagy kozmetikai cikkek.

Valeriana officinalis L.

- Belsőleg fejfájás, szívvidegesség, álmatlanság, nyugtalanság, izomgörcs, bélirritáció kezelésére használják.
  - Külsőleg ekcéma, sebek, fekélyek gyógyszere.
  - A májbetegeknek nem ajánlják az alkalmazását.
-
- A macskagyökér kivonatban lévő valerénsavak olyan enzimeket képesek befolyásolni és gátolni, amelyek a gamma-amino-vajsav (GABA) lebontásáért felelősek.
  - A valerénsav gyengén kötődik a GABA-A receptorhoz, gátolja a GABA újrafelvételét és fokozza a GABA felszabadulást, növelte ezzel a GABA szintjét a szinaptikus résben.
  - Kimutatták hogy a fő hatás a valerénsav GABA lebomlását gátló hatásából és a macskagyökér GABA tartalmából eredhetnek. Érdekes módon a Macskagyökér kivonatában GABA-t találtak, ami valószínűleg felelős a fenti aktivitásért.
  - A gamma-aminovajsav koncentráció növekedése a központi idegrendszerben általános szedítációt eredményez.

Terápia

Borsosmenta

Mentha x piperita (L.) Huds.

Rozmarin

Rosmarinus officinalis L.

Fűszerpaprika

Capsicum annuum L.

Kámforfa

Cinnamomum camphora (L.) Sieb. et Presl

Tasmániai eukaliptusz

Eucalyptus globulus Labill

Nagy csalán

Urtica dioica L.

Terápia

Ne használjon azonban glükózamint, ha allergiás a rákokra, kagylókra, továbbá a glükózamin emelheti az inzulin szintjét is cukorbetegknél.
A kondroitin-szulfát befolyásolhatja a vér acenocumarol vagy warfarin szintjét

Köszönöm a figyelmet!

